

در این جلد آمده است. در ضمن تفسیر جملات نهج البلاغه بحثهای متنوع و سودمندی بصورت موضوعی آمده است، مانند بعثت پیامبران، فضیلت اهل البیت (ع) حجت و راهنمای درونی و برونی انسان و... از ص ۱۲۶ به بعد به مناسبت مؤلف بزرگوار داستان «نماز استسقاء» مرحوم آیه الله سید محمد تقی خوانساری را بشرح آورده اند که خواندنی و دلپذیر است.

* اربعین حدیث. عبدالحسین عترتی کوشالی. (چاپ اول: تهران، نشر سایه، ۱۳۷۳). ۱۹۴ + تصویر، رقعی.

حضرت آیت الله شیخ عبدالحسین عترتی کوشالی، از عالمان، زاهدان و بزرگمردان خطه لاهیجان و از شاگردان برجسته آخوند خراسانی و حاج شیخ عبدالله مازندرانی است. چهل حدیث به یادگار مانده از آن بزرگوار که اینک به تصحیح و ترجمه آقای صدرالدین قربانی نشر می یابد، مجموعه ای است در عقاید، اخلاق و مسائل اجتماعی. ابتدا هر حدیث نقل شده و آنگاه ترجمه حدیث آمده است. استاد زین العابدین قربانی در مقدمه ای سودمند به تفصیل از زندگانی و شخصیت علمی و منش اخلاقی مؤلف سخن گفته اند. در پایان کتاب تصاویر اسنادی آمده است که به لحاظ تاریخی قابل توجه است.

* دنیای ناشناخته نیایش. شهید

معرفیهای

گزارشی

کلیات

* فرهنگ بزرگ اسلام و ایران. آذر تفضلی - مهین فضائلی جوان. (چاپ اول: مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۷۳). ۷۴۵ ص، وزیری.

شرح حال کوتاه نام آوران ایران و اسلام است براساس نام کوچک افراد، و آنگاه گزارش برخی از منابع شرح حالها.

در ذیل نامها تاریخ تولد و وفات به هجری و قمری و میلادی با شرحی اندک از زندگانی و گاه اهم آثار و سوانح.

منابع شرح حالها، تا حدود زیادی منابع سهل الوصول است. شرح حالها به لحاظ کمی و کیفی از همگونی لازم برخوردار نیست، ولی اثری است سودمند و کارآمد.

حدیث

* چهل حدیث. سید امیر سجادی.

(چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲). ۶۳ ص، جیبی.

متن چهل حدیث است با ترجمه درباره دعا، اهمیت و فضیلت آن و نیز جایگاهش در فرهنگ اسلامی.

* چهل حدیث. محمود شریفی. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲). ۵۶ ص، جیبی.

مجموعه چهل حدیث با ترجمه درباره آغازین ها، نوشته ای است لطیف خواندنی به مثل: اولین پایه دین، نخستین ریشه گناه، آغازین شفاعت کنندگان اولین جانشین پیامبر، نخستین شهید و...

* ترجمه و تفسیر نهج البلاغه ج ۲۴. محمد تقی جعفری. (چاپ اول: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۲). ۳۸۶ ص، وزیری.

ترجمه و تفسیر خطبه های صدوسی و هشتم تا صدوپنجاه و یکم

علیرضا تقدسی. (چاپ هشتم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۲). ۸۸ ص، رقعی.

نگاهی است گویا، دلپذیر و هنرمندانه به ابعاد ناشناخته، نیایش پیشوای نیایشگران حضرت سیدالساجدین امام زین العابدین -ع-. مقدمه زیبایی آن نشانگر آن است که نویسنده آموزه های این وادی نور را با تمام وجود، نیوشیده. او در ذیل عناوین گونه گونی همچون:

درس توحید و نبوت، پیوند با حق، نیایش با ارائه تئوری نظامی، ماهیت جبهه باطل، خشوع در اوج آگاهی و ... ابعاد تنه آفرین و بیدارگر دعاها (ع) امام را نموده است. این آموزه ها بوده که جان نویسنده را مشتعل داشته، قفس تن را شکسته و با نوشیدن شهد شهادت به ملکوت پر کشیده است.

فقه

* ازدواج موقت و اثر آن در اصلاح جامعه. سید مجتبی موسوی زنجانرودی. (چاپ اول: تهران، انتشارات حافظ نوین، ۱۳۷۱ [نشر ۱۳۷۳]). ۲۲۸ ص، رقعی.

مفهوم ازدواج، ازدواج موقت، حکمت تشریح آن، بررسی ازدواج موقت از نگاه قرآن و سنت و آراء و اندیشه فقیهان مذاهب اسلامی از جمله بحثهایی است که مؤلف در این کتاب بدانها پرداخته است.

نقد و بررسی دیدگاه فقیهان عامه براساس متون فقهی و حدیثی معتد آنان نیز در این کتاب آمده است.

از جمله نکات مثبت آن توجه به سیر تاریخی مباحث و ارزیابی ریشه های دیدگاههاست.

* رساله نوین فقهی پزشکی ج ۲. عبدالکریم بی آزار شیرازی. (چاپ اول: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۲). ۲۳۶ ص، وزیری.

جلد دوم از مجموعه فقهی پزشکی است که مسائل درمانی را بحث و بررسی کرده است. در این مجموعه، از درمان با امساک و پرهیز، درمان با غذا، حمام و آب درمانی، درمان با راه رفتن، روان درمانی و دعا درمانی سخن رفته است. مؤلف آگاهیهای اسلامی، آیات و روایات و اطلاعات کهن پزشکی را با دستاوردهای نوین آن درهم آمیخته، و با همراهی تصویرها و توضیحات گویا، کتابی خواندنی و سودمند ارائه داده است.

* حیاة ابن عقیل العمانی و فقهه. مرکز المعجم الفقهی. (چاپ اول: قم، سید شرف موسوی، ۱۴۱۳). ۵۵۶ ص، وزیری.

مرکز معجم فقهی که آهنگ فهرست نگاری موضوعی و اطلاع رسانی موضوعات در متون فقهی را دارد، در این کتاب مجموعه آرای و اندیشه های فقهی فقیه بلند پایه شیعی ابن ابی عقیل نعمانی را از لابلای متون کهن

استخراج، تدوین و عرضه کرده است. در مقدمه کتاب شرح حال و یادکرد وی از منابع رجالی و شرح حال نگاری استخراج و گزارش شده است، آنگاه برخی از آرای نادر وی یاد شده و سپس متن آرای فقهی آن بزرگوار براساس کتب فقهی آمده است. با توجه به اینکه اثری از کتاب عظیم فقهی وی نیست، این پژوهش سودمند است و کارآمد.

فلسفه و کلام

* نظریه عدالت صحابه و رهبری سیاسی در اسلام. احمد حسین یعقوب - مسلم صاحبی. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۳). ۴۶۰ ص، وزیری.

مسأله عدالت صحابه، از مسائل مهم کلامی، فقهی است. چگونگی تئوری عدالت صحابه و تأثیر آن در فرهنگ اسلامی و چرایی به وجود آمدن این دیدگاه، شایان توجه و قابل بررسی متعمق است. کتاب آقای احمد یعقوب حسین اثری است محققانه و باریک بینانه در نقد و بررسی این دیدگاه به هنگام چاپ و نشر متن عربی آن به تفصیل از اهمیت کتاب سخن گفته ایم (شماره ۶۱ / ۲۰) اکنون با دست مریزاد به مترجم فاضل آن، خوانندگان را به مطالعه دقیق این کتاب توصیه می کنیم.

* معاد. حسین ربّانی میانجی.

(چاپ دوم: قم، مؤلف، ۱۳۷۳).

۴۹۵ص، وزیری.

مسأله معاد، فرجام‌نگری و باور به روزگار واپسین در میان تمام ملت‌ها و اقوام به چهره‌های گونه‌گون جلوه دارد. نقش این باور در زندگی انسان پس عظیم است. قرآن کریم و آموزه‌های اهل البیت (ع) نشانگر آن است که هیچ موضوعی در فرهنگ اسلامی بدین پایه مورد توجه و تنبیه قرار نگرفته است.

این کتاب موضوع مهم معاد را براساس کتاب و سنت و عقل به بحث نهاده و در ضمن مباحث کتاب گاه آرا و دیدگاه فیلسوفان بویژه صدرالمآلهین را نقد کرده است. کتاب در یک مقدمه و ده بخش سامان یافته است. در مقدمه از اهمیت معاد و کلیت آن در قرآن و حدیث و دیدگاه فیلسوفان سخن رفته، و در بخش‌های اول و دوم از تکوّن عوالم و تکوّن انسان بحث شده است. بخش سوم عهده‌دار بازشناسی روح حقیقت آن است و در فصل چهارم از ادله اثبات معاد گفتگو شده است. در فصول دیگر کتاب از معاد جسمانی، حقیقت مرگ، عالم برزخ، نفع صور و برآمدن انسانها از قبر و صحنه قیامت روز حساب، بحث شده است.

* حماسه غدیر. محمدرضا حکیمی. (چاپ چهاردهم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۲). ۳۵۴ص، رقعی.

استاد جلیل‌القدر پس از جمع و تدوین و نشر یادنامه علامه امینی، حاوی بیست مقاله تحقیقی در موضوعات مختلف فرهنگ اسلامی، به سال ۱۳۵۵ کتابی منتشر کردند با عنوان «حماسه غدیر» شامل بحثی دراز دامن، استوار، دلپذیر و ارجمند درباره علامه امینی، آرمانهایش، الغدیر و محتوای بلند و سبک بی‌بدیل آن و نیز مجموعه‌ای است از مقاله‌ها و سروده‌ها درباره آن بزرگمرد و آثارش.

آنچه اکنون چاپ چهاردهم را پیش رو داریم، شامل بحث حماسه غدیر است که در آن کتاب عنوان مدخل را به خود گرفته بود. در این مدخل از فلسفه سیاسی، اهمیت اعتقادی غدیر، وحدت اسلامی، استشراق و مستشرقان، موضع اسلامی کتاب الغدیر نقش آن در وحدت اسلامی، آمیختگی الغدیر با قرآن، شخصیت علمی علامه امینی، آرمانهای بلند و اصلاحی آن بزرگوار و ... سخن رفته است.

حماسه غدیر با نثری استوار دلکش و پرداختی زیبا و ارجمند مباحث خواندنی و سودمندی دارد.

* مقدس اردبیلی نقادیس پارسایی. سید سجّاد موسوی. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۳). ۸۰ص، رقعی.

در این کتاب مؤلف از زادگاه، تحصیلات و ابعاد شخصیت علامه

محقق و فقیه ژرف‌نگر مولی احمد مقدس اردبیلی سخن گفته است. وی به مناسبت این زندگینامه به جریان تشیع در بستر تاریخ بویژه در قرن دهم، حوزه نجف و ادوار تاریخی آن نیز اشاره کرده است.

در بخش دیگر، از آثار و شاگردان و خدمات علمی آن بزرگوار سخن رفته و در فصلی از ابعاد اخلاقی و عملی آن عالم جلیل‌القدر. در ضمن آثار وی از «حدیقه

الشیعه» یاد شده و قاطعانه این کتاب تألیف مقدس اردبیلی پنداشته شده است. هرچند مطلب به این قاطعیت نیست. نویسنده در جایی نوشته است: «شاه نعمت‌الله صوفی» یکی از کسانی است که مسلک صوفیه داشته و در کتاب «طرائق الحقایق» ج ۱/۹۹ به بعد درصدد رد انتساب کتاب برآمده ...

شگفتا! مقدس اردبیلی به سال ۹۹۳ فوت کرده است و شاه نعمت‌الله ولی ۸۳۴. چگونه شاه نعمت‌الله انتساب حدیقه الشیعه را قبل از تولّد مقدس رد کرده است! این مطالب مربوط به مقصود علی شاه است در ج ۱/ ۱۸۶ به بعد طرائق الحقایق.

نویسنده آنگاه نوشته: دلایل بسیار ضعیفی برای رد انتساب اقامه شده ... که باید گفت اولاً چندان ضعیف نیست و ثانیاً، فقیه و شرح‌حالیگار بزرگ باقر خوانساری

نیز در انتساب تردید روا داشته است (روضات الجنات، ج ۱/۲۰۲ چاپ اصفهان).

اخلاق و تعلیم و تربیت

* راه روشن. مولی محسن فیض کاشانی، ترجمه سید محمد صادق عارف. (چاپ اول: مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی آستانقدس رضوی، ۱۳۷۲). ۶۱۷ ص، وزیری.

ابوحامد محمد بن محمد طوسی غزالی ملقب به «حجة الاسلام» اثر گرانقدر خود «احیاء علوم الدین» را به انگیزه بازسازی اندیشه دینی و روشنگری در کاستیها و افزونیها افکار مسلمانان در عقاید و اخلاق و سلوک نگاشت. علامه جلیل القدر مولی محسن فیض کاشانی ضمن ستایش از اثر بزرگ غزالی آن را به لحاظ عدم توجه به معارف اهل بیت (ع) و تکیه بر برخی نقلهای ناستوار و احادیث ضعیف و افسانه ها و حکایتها نامعقول صوفیانه، بسنده ندانسته و پیرایش و آرایش آن را لازم انگاشت و بدان همت ورزید که اکنون ترجمه جلد اول آن را با نشـری روان و یکدست در پیش رو داریم. خوب بود مترجم محقق متن عربی روایات بویژه روایات کوتاه را می آورد. محقق محترم متن عربی گاه به کتابهایی ارجاع داده که در آن روزگار چاپ نشده بودند و یا چاپ درستی نداشتند. خوب بود این گونه منابع

بازنگری می شد و به منابع جدید ارجاع داده می شد.

* نماز شب. دکتر محمد تقی مقتدری. (چاپ چهارم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۳). ۱۸۳ ص، وزیری.

این کتاب در ضمن هشت فصل مسائل مربوط به نماز شب را بررسی کرده است. نماز شب چیست؟ آداب و کیفیت و ادعیه نماز، تهجد، سجده و دعای آن تطهیر و نظافت و ادعیه، نماز حضرت علی، چگونگی دعا در نماز شب برای مؤمنان و ... از جمله فصول این کتاب آموزنده و ارجمند است.

تاریخ و شرح حال

* علامه بلاغی. علی علیزاده. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۳). ۸۲ ص، رقعی.

آیت الله حاج شیخ محمد جواد بلاغی، از عالمان، متکلمان، فقیهان و مرزداران نستوه اندیشه اسلامی شیعی در قرن چهاردهم است. علامه بلاغی از محدود اندیشوران حوزوی است که از آفاق برون فکری گسترده حوزوی برخوردار بود و در آن روزگاران به زبانهای مختلف و فرهنگهای گونه گون آشنایی داشت. در این مجموعه از تولد، رشد، تحصیل و حضور جدی آن بزرگوار در صحنه جهاد و قلم سخن رفته است. آثار علامه بلاغی، استادان و نیز

شاگردان مکتب وی نیز در صفحاتی از کتاب گزارش شده است.

* میرزای قمی احیاگر علم اصول. علیرضا شهروی. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۳). ۹۶ ص، رقعی.

این کتاب گزارشی است از زندگانی علمی، و شخصیت فقهی و اصولی آیت الله میرزا ابوالقاسم گیلانی مشهور به میرزای قمی.

کتاب در چهار فصل سامان یافته است. در فصل اول از زادگاه، آغاز تحصیل، هجرت به مراکز علمی و حوزه های علوم اسلامی برای تعمیم و تعمیق اندوخته های علمی سخن رفته و در فصل دوم، شاگردان و آثار ارجمند وی گزارش شده اند. فصل سوم با عنوان «از میرزا پیاموزیم» جنبه علمی اخلاقی و عظمت های منشی و روشی میرزا را نشان داده و در فصل چهارم از غروب خورشید فقاقت سخن رفته است.

* شیخ طوسی خورشید ابرار. علیرضا شهروی. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۳). ۱۰۸ ص، رقعی.

مؤلف در دوازده فصل کوشیده تا چهره علمی، فقهی و اجتماعی و فرهنگی شیخ الطائفة شیخ طوسی رضوان الله علیه را بنمایاند.

در ضمن فصول کتاب از زادگاه شیخ (طوسی) تحصیلات آغازین،

هجرت برای گسترش دانش، استادان، شاگردان و آثار شیخ سخن رفته است. فردگرایی در شیعه، جایگاه شیعه در حدیث و علوم اسلامی چگونگی ورود شیخ به نجف و وضع آن دیار در آن روزگار، نقش شیخ در بنیاد نهادن حوزه کهنسال علوم اسلامی نجف، از جمله مسائلی است که در ضمن مباحث کتاب به آنها توجه شده است.

* شهید هاشمی نژاد. مرتضی بذرافشان. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲). ۱۳۷ ص، رقمی.

شهید سید عبدالکریم هاشمی نژاد خطیبی زبردست، دانشوری ژرف اندیش و فقیهی برجسته بود. او زبانی برنده و فریادی رعدا ساد داشت. طنین خطابه های پرشورش هیجان آفرین و بیدارگر بود. هاشمی نژاد را باید «فریاد رعدگون» انقلاب دانست که در تاریکی متراکم ستم جرقه آفرید و روشنایی بخشید.

این کتاب نگاهی است به زندگانی، تحصیلات، آثار قلمی، مبارزات و تأثیر و نقش خطابه های آن بزرگوار. چگونگی حضور علمی و سیاسی و انقلابی آن شهید جلیل و محافل بحث و انتقاد و روشنگری وی در راه شناساندن اسلام و حقایق قرآن بخوبی گزارش شده است. اما جای تحلیلی درست و گویا از او کین اثر پرجاذبه و دیگر آثارش در این نوشته

خالی است و به یادکردی نارسا بسنده شده است.

* سیره پیشوایان. مهدی پیشوایی. (چاپ اول: قم، مؤسسه تعلیماتی و تحقیقاتی امام صادق (ع)، ۱۳۷۲). ۷۹۲ ص، وزیری.

این کتاب کوشیده است زندگانی اجتماعی، سیاسی و فرهنگی امامان (ع) را با نثری روان و پرداختی استوار و نگرشی دقیق برای عموم مردم و شیفتگان اهل البیت (ع) بازگوید. از این رو از بحثهای تخصصی دوری گزیده و از پژوهشهای پیچیده کلامی - فرقه ای که خواص را سودمند خواهد بود و نه عموم را، تن زده است.

کتاب در دوازده فصل تدوین یافته، هر فصل ویژه یکی از امامان (ع). در تمام بخشها افزون بر زندگانی عمومی، ویژگیهای اخلاقی، ابعاد سیاسی، اجتماعی و فرهنگی امامان (ع) نموده شده و اوضاع اجتماعی، سیاسی و فرهنگی آن بزرگواران روشن گشته است که بی گمان در شناخت ابعاد زندگانی آنان بسی سودمند خواهد بود.

در پایان کتاب فهرستهایی فنی آمده که سودمند است و کارآمد. مطالعه این اثر ارجمند را به شیفتگان اهل بیت (ع) و جستجوگران معارف آن بزرگواران، توصیه می کنیم.

* زندگانی حکیم جهانگیر قشقایی. مهدی قرقانی. (چاپ اول: اصفهان، گلها، ۱۳۷۱). ۲۶۳ ص،

وزیری.

این کتاب در سه فصل کوشیده تا زوایای تاریک زندگی، تحصیل و حیات فکری، فلسفی حکیم بزرگ حوزه اصفهان، جهانگیرخان قشقایی را روشن کند.

در فصل اول با عنوان زیبای «از ظهور تا عروج» از زندگانی حکیم در روزگار ایل نشینی و دوران تحصیل و مقایسه آن دو و نیز رحلت و مدفن وی سخن گفته است.

در فصل دوم از چگونگی تحصیل، اساتید و همراهان دوره تحصیل، سخن رفته و انتساب شرحی بر نهج البلاغه به آن بزرگوار مورد تردید قرار گرفته است.

فصل سوم شامل چگونگی فلسفه در آن روزگار، سیر فلسفه صدرایی و جایگاه حکیم در آن و یادکردی از شاگردان وی است.

با توجه به اینکه درباره این حکیم عالیقدر، منابع پژوهش بسیار اندک است، تلاش نویسنده مشکور و ستودنی است.

* آینه دار طلعت یار: زندگینامه و اشعار ادیب پیشاوری. علی ابوالحسنی (منذر). (چاپ اول: تهران، چاپ و نشر بنیاد، ۱۳۷۳). ۶۲۱ ص، وزیری.

کتاب حاضر در طی هشت فصل عهده دار بررسی زندگی و مقام علمی و ادبی دانای پیشاور، شادروان سید احمد رضوی، معروف به ادیب

پیشاوری است. در فصل اول، زندگی و زمانه ادیب پیشاوری گزارش شده است. فصل دوم درباره شخصیت علمی و ادبی ادیب و فصل سوم پیرامون مکارم اخلاق اوست. فصل چهارم عهده دار توصیف آثار ادیب پیشاوری (دیوان اشعار، مثنوی قیصرنامه، تصحیح تاریخ بیهقی و...) است. در فصل پنجم مکانت ادیبان و شاعران پیشین از چشم ادیب نمایانده شده است. فصل ششم با عنوان قلم در آئینه، اشعاری را که ادیب در قیصرنامه خطاب به قلم سروده، به دست می دهد. فصل هفتم سیری است در اشعار ادیب و بیشتر بر اشعار اخلاقی - اعتقادی و سیاسی - ضد استبدادی وی انگشت نهاده شده است. واپسین فصل کتاب در شرح حال اعلام کتاب است.

کتاب حاضر نخستین اثری است که در باب زندگی ادیب پیشاوری منتشر شده است؛ ضمن اینکه نویسنده به کلیات بسنده نکرده و کوشیده همه ابعاد و جزئیات زندگی و شخصیت علمی و ادبی ادیب را مورد بررسی قرار دهد و پرده از شخصیت مجهول و ارزنده او بردارد.

* تاجیکستان بهای آزادی. شادمان یوسف. (چاپ اول: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۳). ۳۳۴ + تصویر، وزیری.

مؤلف که از مردمان زجرکشیده و آواره تاجیکستان است در این کتاب

کوشیده تا در ضمن چهار فصل تاریخچه سراسر رنج، تلاش و مظلومیت تاجیکان را بنمایاند. در فصل اول از تصرف آسیای میانه از سوی بلشویکیان و عاقبت فاجعه بار آن سخن رفته، و در فصل دوم، آغاز نهضت ملی و آزادیخواهی در تاجیکستان به سال ۱۹۹۰ و به تعبیر مؤلف از بهمن ماه خونین، بحث شده است.

کودتای کمونیستی و پی آمدهای آن، حضور جدی و دخالت‌های ارتش در آن و ستم و جنایتهایی که کمونیستها بر مردم روا داشته اند، رفتارهای غیر انسانی حاکمان در فصل سوم و چهارم گزارش شده است. کتاب در لابلای صفحات خود اطلاعات و آگاهیهای بسیار از حضور فرهنگ ادبیات اسلامی و مشترکات ارجمند فرهنگی و فکری ایران - تاجیکستان در اختیار می نهند و در پایان تصویری است نمایشگر ستم جبارانه از یکسوی و مظلومیت از سوی دیگر.

* زوال اندیشه سیاسی در ایران. سید جواد طباطبایی. (چاپ اول: تهران، انتشارات کویر، ۱۳۷۳). ۲۹۰ ص، وزیری.

این کتاب با یازده فصل به چگونگی اندیشه سیاسی، آغاز، گسترش و زوال آن پرداخته است. عناوین برخی از فصول آن چنین است: زایش اندیشه سیاسی، افلاطون و بنیادگذاری فلسفه سیاسی قدیم،

ارسطو و پایان فلسفه سیاسی یونان، از بامداد اسلام تا نیمروز سقوط ایران زمین، از ابوالحسن عامری تا ابوعلی سینا، خواجه نصیر طوسی و تدوین نظام حکمت عملی و...

* رساله نوین. عبدالکریم بی آزار شیرازی. (چاپ هیجدهم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۲). ۲۷۰ ص، وزیری.

مجلد اول از مجموعه چهار جلدی رساله های فقهی است که جناب بی آزار شیرازی براساس فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی (قدس سره) تنظیم کرده و همراه با نگاهی به اصول اعتقادی، تاریخچه فقهی، نشر داده است. نویسنده بزبانی مسائل فقهی را با آثار روایی، اجتماعی و اخلاقی، آمیخته و کتاب را بسی خواندنی و آموزنده سامان داده است.

* پروتکل‌های دانشوران صهیون. عجاج نویهض. (چاپ اول: مشهد، آستان قدس رضوی، بنیاد پژوهشهای اسلامی، ۱۳۷۳). ۷۹۶ ص، وزیری.

صهیونیسم چیست؟ ریشه در کجا دارد؟ و از کجا آغاز شده و چگونه به زندگانی‌اش ادامه می دهد؟ چه برنامه‌هایی دارد؟ تاکنون چه کرده است؟ و... اینها و امثال این سؤاها و ابهامها درباره این جریان مرموز در این کتاب بررسی و بازشناسی شده است. کتاب در چهار بخش تنظیم شده که بخش دوم آن با عنوان

«پروتکل‌های دانشوران صهیون» بدنه اصلی کتاب را تشکیل می‌دهد. این بخش حاوی بیست و چهار پروتکل و یا سخنرانی است که یکی از بزرگان یهود و سردمداران صهیونیسم آنها را در مجمعی متشکل از مغزهای متفکر صهیونیسم ایراد کرده است. سه بخش دیگر در واقع مقدمه و مؤخره‌ای است برای شناخت گسترده‌تر و بیشتر بخش دوم.

مترجم محترم کتاب، افزون بر ترجمه روان و یکدست متن، گاه توضیحاتی درباره متن بدان افزوده‌اند. * قیام حسین (ع). سید جعفر شهیدی. (چاپ پانزدهم: تهران دفتر نشر فرهنگ اسلامی). ۲۱۶ص، رقعی. این کتاب در سی فصل کوتاه و بلند، حادثه کربلا، قیام اباعبدالله الحسین (ع) ریشه‌های این جریان، و زمینه‌های تاریخی آن را بررسی کرده است.

از جمله نکات برجسته این اثر که اکنون دهمین چاپ آن نشر می‌یابد (پس از نشر صدوپنج هزار نسخه آن در نه چاپ) باید از نگرش دقیق تاریخی و تحلیل جریانهای گوناگون تاریخی جهان اسلام در آن روزگار، استناد به منابع کهن و ارزیابی دقیق نقلها، و نثر استوار و دلنشین آن یاد کرد.

* آیه الله گلپایگانی، فروغ ولایت. ناصرالدین انصاری قمی. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۳).

۱۲۶ ص، رقعی.

عالم بزرگ، فقیه نام‌آور، آیت الله العظمی حاج سید محمد رضا گلپایگانی قدس الله نفسه، از مراجع جلیل‌القدر و از فقهای کم نظیر تشیع است که پس از عمری مشحون از حسنات و با کارنامه‌ای سترگ در راه احیای دین و گسترش آیین مبین به روز ۱۸ آذر/۱۳۷۲ زندگانی را بدرود گفت.

نویسنده محترم در این کتاب از زندگانی، تحصیلات، استادان، همراهان دوره تحصیل، مشایخ اجازه، شاگردان و کیفیت تدوین آن بزرگوار به اختصار سخن گفته است. در بخش‌های دیگر کتاب ویژگیهای اخلاقی، مبارزات سیاسی، استواری و استقامت آن بزرگوار را در برابر ستم و یاری‌رسانیهایی دروغش را در راه پیروزی انقلاب اسلامی ایران به زهبری حضرت آیه الله العظمی امام خمینی شناسانده است.

* تحقیقی جدید در تاریخ، مذهب و جامعه دروزیان. نجلا. م. عزالدین، ترجمه احمد غایی. (چاپ اول: مشهد، بنیاد پژوهشهای آستانقدس رضوی، ۱۳۷۲). ۴۲۸ ص، وزیری. جامعه دروزی در نیمه اول قرن پنجم در پاسخ به دعوتی مذهبی از سوی الحاکم بأمرالله ششمین خلیفه فاطمی مصر شکل گرفت. این جامعه به رغم تغییر و تحولات فراوان در محیط اطراف خود، هویت خویش را از آغاز پیدایش، حفظ کرده است.

رازداری دروزیان در بسیاری از باورها، اندیشه، منشها باعث شده است تا آنان چنانکه باید و شاید شناخته نشوند. این اثر را یکی از دروزیان پرداخته و از این رو می‌توان گفت مستند به منابعی است مطمئن. او به تفصیل از پیشینه تاریخی، تحولات اجتماعی و سیاسی آنان سخن گفته و اصول دینی و اخلاقی دروزیان را نمایانده است. تحقیق مؤلف همه سویه، دقیق و بسیار خواندنی است. گو اینکه وی به لحاظ وابستگی به ایشان گاه لحنی طرفدارانه و توجیه‌گرانه دارد، اما اثرش برای جستجوگران آگاهی‌هایی از این دست بسی سودمند است.

زبان و ادبیات

* تجزیه و ترکیب و بلاغت قرآن ج ۲. عباس ظهیری. (چاپ اول: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲). ۴۴۷ ص، وزیری. مؤلف پیشتر تجزیه و ترکیب سوره‌های جمعه، منافقین، تغابن را منتشر کرده بود. استقبال ادب‌دوستان از آن مجموعه مؤلف را بر آن داشت که مطالب را پی‌گیرد و اینک جلد دوم را در پیش رو داریم با تجزیه، ترکیب و بررسی نکات بلاغی سوره‌های نباء، نازعات، عبس و تکویر شیوه بحث چنین است که در ابتدا چند آیه با ترجمه آورده می‌شود و آنگاه واژه‌های آیات به لحاظ صرفی تجزیه

می شود و آنگاه در قالب جمله چگونگی ترکیب آن گزارش می شود و در پایان نکات بلاغی آیات بحث و بررسی می شود.

بخش پنجم کتاب بحثی است درازدامن درباره زندگی سیاسی و مذهبی فرزادق و قصیده حجیه او از لحاظ ادبی، تاریخی و بلاغی. این بخش خود رساله ای است متفرد، خواندنی و سودمند.

* هنر از دیدگاه مقام معظم رهبری حضرت آیه الله خامنه ای.
فضل الله نیک آیین. (چاپ سوم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۲). ۱۲۰ ص، رقمی.

کتاب مجموعه ای است از اظهارنظرها، دیدگاهها و گزیده ای از سخنرانیهای مقام معظم رهبری درباره هنر، اهمیت آن، موسیقی، هنر دیروز و امروز، شعر، تئاتر و سینما و ...

برخی از این اظهارنظرها، عینی است، یعنی پس از شنیدن موسیقی و یا دیدن تئاتر یا ... اظهار شده است و از این جهت شایان توجه است.

آگاهان می دانند که آگاهیها و اطلاعات مقام معظم رهبری از شعر، ادب، هنر، و کفایتها و بایستگیها آن ژرف است و گسترده، و آن بزرگوار از معدود کسانی است که در این باب توان اظهارنظر استوار و صائب دارند. یادآوری کنیم که این مجموعه گزیده هایی از سخنرانیها،

گفتگوها و پیامهای دوران ریاست جمهوری ایشان است به ضمیمه سه سخنرانی و گفتگوی مفصل در موضوعات یاد شده.

* زندگانی فاطمه زهرا(س).
سید جعفر شهیدی. (چاپ هیجدهم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۳). ۲۹۱ ص، وزیری.

کتابی ارجمند، گویا و خواندنی درباره زندگانی بانوی اطهر اسلام، حضرت زهرا(س) که بارها در این مجله از چگونگی آن سخن گفته ایم. ر. ک: شماره ۱۸/۱۴۲.

اقتصادی

* قانون مقررات صادرات و واردات. اداره کل مقررات صادرات و واردات بازرگانی. (چاپ اول: تهران، مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، ۱۳۷۳). ۵۱۶ ص، وزیری.

کتاب، گزارش تفصیلی قانون مقررات صادرات و واردات است که به تاریخ ۱۳۷۲/۷/۴ تصویب شده و نیز آئین نامه اجرایی آن که فروردین ماه ۱۳۷۳ تصویب شده است.

علمی

* الشكوك علی جالینوس.
محمد بن زکریای رازی. (چاپ اول: تهران، مؤسسه مطالعات اسلامی، ۱۳۷۲). ۱۸۲ ص، وزیری.

موضوع کتاب، تناقض گویی جالینوس طبیب است. فیلسوف و

طبیب بزرگ اسلامی محمد زکریای رازی، در این کتاب قدرت فلسفی و طبی خود را ظاهر ساخته و اندازه تبع خویش را در کتب جالینوس معلوم می دارد. کتاب شکوک بهترین نماینده آزادی فکر رازی است ... (مقدمه/ ۶۸) استاد ارجمند جناب دکتر مهدی محقق متن کتاب را براساس سه نسخه تصحیح کرده و بر آن سه مقدمه (به عربی، فارسی و انگلیسی) افزوده است.

مقاله شکوک (رازی بر جالینوس) آکنده است از اطلاعات سودمند درباره تاریخ پزشکی، شرح حال جالینوس و آثار او، اهمیت رازی در این دانش و نقد و بررسی های وی از آثار جالینوس.

در بخش دیگر، از آثار جالینوس سخن رفته و در پایان اصطلاح علمی شرح شده در متن کتاب فهرست شده است. بر رویهم اثری سودمند و کارآمد پدید آمده که برای جستجوگران آگاهیهای از این دست بسیار مفید است این کتاب با همکار و همدلی پروفیسور دکتر سید محمد نقیب العطاسی، مدیر مؤسسه بین المللی اندیشه تمدن اسلامی مالزی، نشر یافته است.

